

## Neuropsychopharmacologia Hungarica

a Magyar Pszichofarmakológusok  
Társasága tudományos folyóirata  
Official Journal of the Hungarian  
Association of Psychopharmacology  
VIII. évf. 2. szám, 2006. június  
Vol. VIII. No. 2. June 2006

**Alapító főszerkesztő:** Gaszner Péter  
**Felelős szerkesztő:** Faludi Gábor

### Rovatvezetők:

Bánki M. Csaba (esettanulmányok)  
Péter László (folyóirat referátum)  
Degrell István (eredeti közlemények)  
Kovács Gábor ( rövid közlemények és szerkesztőségi levelek)  
Molnár Gyula (könyvreferátum)

### Szerkesztőbizottság:

Thomas A. Ban, Borvendég János, Fürst Zsuzsanna, Janka Zoltán, Magyar Kálmán, Palkovits Miklós, Perényi András, Szabadi Elemér, Szirmai Imre, Szűcs Attila, Tringer László, Trixler Mátvás  
Olvasószerkesztő: Biró Sándor

### Felelős kiadó:

Magyar Pszichofarmakológusok Társasága

**Levelezési cím (és hirdetésfelvétel):**  
Neuroline, 1286 Budapest, Pf. 12

### Megjelenik negyedévente

A kéziratokat – három példányban –  
kérjük a következő címre küldeni:  
Dr. Faludi Gábor  
1125 Budapest, Kútvolgyi út 4.  
Tel/fax: (36-1) 355-8498  
E-mail: faludi@kut.sote.hu

### Kiadja a Neuroline

A kiadásért felel a Magyar Pszichofarmakológusok Társasága elnöke

### Szerkesztőség:

1021 Budapest, Húvösvölgyi út 116.

### Nyomdai előkészítés:

Animula, 1026 Budapest, Bimbó u. 184.  
Tel: 06-20-350-8106, fax: (36-1) 200-0716  
E-mail: biros@animula.hu

### Készült: Xilon Bt. Budapestő

### Előfizethető a szerkesztőségben

(1021 Budapest, Húvösvölgyi út 116.)  
Szám szám: 10400212-02104090  
Előfizetési díj egy évre: 2600 Ft  
Egyes szám ára: 480 Ft  
INDEX HU ISSN 1419-8711

MEDLINE/INDEX MEDICUS

A borítón Goya: A szalmabábu

### Founding chief editor:

Peter Gaszner (Budapest)

**Editor in chief:** Gábor Faludi (Budapest)  
Publisher's e-mail: faludi@kut.sote.hu

### Editors:

Original articles: István Degrell (Debrecen)  
Case reports: Csaba M. Bánki (Nagykálló)  
Short communications and letters: Gábor Kovács (Budapest)  
Books: Gyula Molnár (Budapest)  
Articles-referats: László Péter (Budapest)

### Editorial Board:

Thomas A. Ban (Toronto), János Borvendég (Budapest), Zsuzsanna Fürst (Budapest), Zoltán Janka (Szeged), Kálmán Magyar (Budapest), Miklós Palkovits (Budapest), András Perényi (Melbourne), Elemér Szabadi (Nottingham), Imre Szirmai (Budapest), Attila Szűcs (Kecskemét), László Tringer (Budapest), Mátvás Trixler (Pécs)

### Editorial address:

1021 Budapest, Húvösvölgyi út 116.  
Phone: (36-1) 391-5337, fax: (36-1) 391-5336

### Manuscripts:

Gábor Faludi, 1125 Budapest, Kútvolgyi út 4.  
Phone/fax: (36-1) 355-8498

**Subscription:** annual (6 issues) 2600 HUF,  
one issue: 480 HUF

# FÜZZÜK ÚJRA A GYÖNGYSORT! A „100 év talány...” megoldását és kezelését folyamatosan újra kell értékelnünk!

Az idén lesz 100 éve, hogy 1906. november 3-án a Délnyugat Németországi Pszichiáterek 37. kongresszusán, Tübingenben Alzheimer doktor beszámolt August D. nevű betegének neuropszichiátriai és neuropatológiai sajátosságairól. Ettől az időponttól számítjuk az Alzheimer-kór történetének újkori fejezetét.

A centenáriumi évforduló tekintélyt parancsoló, visszatekintésre, összegzésre és ünneplésre sarkall. Ilyen évforduló előestéjén az ember szinte ösztönösen hátradől a karosszékeében és elgondolkodik, mit sikerült megtudnunk a KÓRRól az elmúlt 10x10 év alatt?

Egy száz éves visszatekintés a hosszú és jól végzett munka elégedettségét sugallhatja, de kérdés, hogy van-e jogunk az elégedettségre? Mondhatjuk-e azt 100 év után, hogy tudjuk, mi az Alzheimer-kór? Egyetlen betegségről van-e egyáltalán szó, vagy többről? Tudjuk-e, hogy mi és hogyan okozza? Fel tudjuk-e időben ismerni? Meg tudjuk-e előzni? Tudjuk-e gyógyítani? Tudjuk-e a tüneteit enyhíteni, a folyamatát lassítani? Mit, mennyit és hogyan tudunk a családoknak, ápolóknak segíteni? A feltett kérdésekre a tömör és rövid választ nehéz szívvel írni ide a papírra az ember, Önökre bízom. Lehet, hogy hasonló kérdések foglalkoztatták Alzheimer doktort is előadásának előestéjén?

Ha saját portánkon nézünk szét és a magyarországi 100 évet tekintjük, elégedettek lehetünk-e azzal, amit elértünk? Tudjuk-e, hány Alzheimer-kóros és más demens beteg van országunkban? Felismerjük-e a betegeket? Segítünk-e nekik? Elérhetővé tesszük-e számukra a segítséget? Képviseljük-e a betegek és családjuk érdekeit? Támogatjuk-e a hazai Alzheimer-kórral kapcsolatos kutatást és szakemberképzést? És még lehetne folytatni a súlyos kérdések özönét.

Nehéz fába vágja a fejszét manapság az, aki az Alzheimer-kór kutatásával vagy gyógyításával foglalkozik. Fél tucatnál több szaklap foglalkozik csak ezzel az egy betegséggel, emellett közlemények százai jelennek meg hetente más tudományos lapokban. A hegyek azonban első látásra egereket vajúdnak, hiszen az utóbbi években úgy tűnt, hogy az Alzheimer-kórral kapcsolatos ismereteink és a kutatások mintha megtorpantak volna. A penetráns örök-

### Advisory Board / Tanácsadó bizottság

Helmut Beckmann (Würzburg)	Stuart A. Montgomery (London)
Jacques Bradwejn (Ottawa)	Hans-Jürgen Möller (München)
Angelos Halaris (Chicago)	Ahmed Okasha (Kairó)
Brian E. Leonard (Galway)	Eugene S. Paykel (London)
Juan J. Lopez-Ibor (Madrid)	Oakley Ray (Nashville)
Herbert Y. Meltzer (Nashville)	Norman Sartorius (Genf)

lésmenetet mutató genetikus formák, az amiloid prekursor protein mutációinak és ugyanennek a fehérjének a hasításáért felelős preszenilin enzimek mutációinak felismerése adott lendületet a betegség amiloid kaszkád hipotéziséhez. Az amiloid hipotézis eredményei pedig a klinikai kipróbálásokig eljutó, de később a mellékhatásokon elbukó amiloid immunizációs terápiákhoz vezettek, amelyeket manapság újraterveznek. A többi korábbi hipotézis (kolinerg, excitátoros, genetikai, koleszterin, sejthalál, oxidatív stressz, sejtosztódási ciklus zavara, ösztrogén, növekedési faktorok hiánya, glükóz anyagcsere és még sorolhanám...), bár egy-egy problémára magyarázatot adott, és egy-egy terápiás lehetőséget fel is kínált, de a betegség okát és a kialakulását magyarázó lendületük korlátozott és ezért kifulladás. Az ígéretes teóriák terápiás ígéreteinek korlátait is hamar megismertük, hiszen a meta-analízisek ollója, vagy a bizonyítékokon alapuló orvoslás radírja gyorsan eltüntette lelkesedésünket.

Új Alzheimer-kór elméletek kialakítása helyett manapság inkább annak vagyunk tanúi, hogy a teóriák átértékelődnek és a már meglévő ismereteink lassan a helyükre kerülnek, azaz a meglévő gyöngysort fűzzük újra. Sajnos egy igen bonyolult kép rajzolódik ki egyre jobban, de szerencsére merőben új terápiás lehetőségek ígéretével.

Az Alzheimer-kór új, „kettős csapás” etiológiai magyarázata az oxidatív stressz, a sejtciklus zavar, az amiloid és a sejthalál hipotéziseket ötvözi,

és azon alapul, hogy a genetikai és epigenetikai faktorok, mint például az oxidatív stressz vagy a trofikus faktorok hiánya a neokortikális neuronokat ismételt mitotikus osztódási fázisba kényszeríti, amely azonban a celluláris feltételek hiánya miatt elakad, és lassú sejthalált eredményez. E krónikus folyamat menetét az apolipoprotein E gén 4-es alléljának öröklése is kedvezőtlen irányba befolyásolja több támadásponton. Ennek ellenére a neurodegeneráció nem tűnik visszafordíthatatlannak, sőt az epigenetikai faktorok hatását is lehet talán befolyásolni, ezért új terápiás lehetőségekre van remény. Egyre világosabban látszik azonban, hogy az Alzheimer-kór terápiája és megelőzése esetében nem egyetlen „csodaszerben” kell gondolkodnunk, hanem kombinációs és/vagy etiológiai alcsoport szerinti célzott terápiákban. Tehát lehetnek majd olyan Alzheimer-kóros személyek, akiket trofikus faktorokkal, másokat antioxidáns vegyületekkel, míg másokat akár sejtosztódást gátló vagy az apoE4-es molekula konformációs változásait befolyásoló molekulákkal kezelhetünk a jövő memória klinikáin.

Addig azonban még temérdek a tennivalónk. Összegzést készíthetünk, az Alzheimer-kór centenáriumát megünnepelhetjük, de elégedetten hátradőlni ennyi kérdéssel, intéznievalóval nem lehet, mert ott van folyamatosan a nyomunkban megválaszolatlan kérdéseivel a SZÁZ ÉV TALÁNY...

*Kálmán János*

Tisztelt Olvasók!

A Neuropsychopharmacologia Hungarica digitális változata olvasható az MPPT honlapján:

[www.mppt.hu](http://www.mppt.hu)